

СТ А Н О В И Щ Е

От: *проф. д-р Стефан Ангелов Стефанов*
Технически университет – София
ПН 3.7.Администрация и управление
Научна специалност: Икономика и управление
(Интелектуална собственост)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност *„Организация и управление извън сферата на материалното производство“* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Валери Валентинова Костова*
Тема на дисертационния труд: **“Интелектуална собственост в приложните изкуства – идентифициране и пазарна реализация”**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 2690/13.10.2023 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *кат. „Интелектуална собственост и технологичен трансфер“*, Бизнес факултет на УНСС по научна специалност съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 742/31.03.2020 г., Обучението е осъществено в *редовна/задочна/свободна* форма през периода 4.03.2020 – 4.03.2023, с удължен срок на докторантурата със Заповед № 677 за срок от 1 (една) година, считано от 04.03.2023г. до 04.03.2024г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният ми за мнение проект за дисертационен труд се отнася до една не само актуална, но и многоаспектна, интердисциплинарна и

сложна проблематика, с която авторите на произведения на приложните изкуства всекидневно се сблъскват. Всепризнато е, че произведенията на изкуството с тяхната уникалност задоволяват на първо време духовните потребности на човека. Превърнати обаче в материални продукти на приложните изкуства, те успешно удовлетворяват и практическите нужди на хората. Творческата дейност на авторите на произведения на приложните изкуства често е свързана обаче със значителни технологични усилия, иновационно мислене и високи, често рискови, финансови инвестиции в процеса на материалното превъплъщение на техните произведенията.

Както и авторът подчертава, в този творчески процес възникват редица обекти на интелектуална собственост, правната и фактическа закрила на които би оправдала финансовите разходи и насърчила творческата дейност на авторите. Ето защо закрилата на интелектуалната собственост е един важен инструмент не само за гарантиране на правата на авторите, но и за защита на инвестициите и повишаване на конкурентоспособността на творческите индустрии, чийто пазарен дял и икономически принос за обществото бележи в последните години значителен растеж.

Дисертационният труд, който е в обем от 168 страници, включващ 130 информационни източници и 98 бележки под линия, както и 33 фигури и 5 таблици, представлява едно фундирано изследване на поставената тема, свързано с редица резултати, имащи приносен характер.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Докторантът всеобхватно е разгледал множеството аспекти на приложните изкуства като творческа дейност и като обекти на интелектуалната собственост, като е съсредоточил своите изследвания върху тези, отнасящи се до тяхната класификация, комбинирането на различните форми на закрила като обекти на интелектуалната собственост и тяхната пазарна реализация, като на тази база е предложена концепция и методика за формиране на управленски модел за произведенията на приложните изкуства. В това се състоят и основните приноси на докторанта, като резултатите от тези изследвания напълно удовлетворяват поставените в дисертацията цели, задачи и тези.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Авторът правилно е разграничил научните от научно-приложните приноси на дисертационния труд. С определяне на съдържанието и характеристиките на понятията „произведения на приложните изкуства“ и „пазарна реализация в произведенията на приложните изкуства“ и тяхното свързване с обектите на интелектуалната собственост е положена основата

за създаване на авторска класификация на видовете приложни изкуства и на видовете произведения на приложните изкуства, в което се състои и основния научен принос.

Към научно приложните приноси можем спокойно да отнесем създадената от автора концепция и методика за формиране на управленски модел за произведенията на приложните изкуства като интелектуална собственост, както и самият модел за управление на интелектуалната собственост в приложните изкуства.

Посочените приноси приемам напълно.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Считам, че посочените 4 публикации на автора са в унисон с темата и научната специалност и доказват способността на дисертанта да извършва самостоятелни научни изследвания и да предлага определени решения на съществуващи проблеми пред обществото.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът, представен в обем от 39 страници на български и английски, съдържащ всички необходими рубрики на изложение на дисертационния труд, включително и приносите към него, дава цялостна представа на изследваната тематика и отговаря изцяло на изискванията в УНСС.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Критичните бележки и препоръки, направени от мен във вътрешното разглеждане на дисертационния труд, са изцяло взети предвид, поради което тук нямам такива.

8. Заключение

Имайки предвид гореизложеното, както и личните качества на докторанта, нейната преподавателска дейност, участието ѝ в множество национални и международни проекти и форуми, практическия стаж в областта на интелектуалната собственост, считам че са налице всички изисквания и предлагам на уважаемото жури на Валери Валентинова Костова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, професионално направление 3.8. „Икономика“, в УНСС.

30.10.2023 / София

Подпис: .....

**UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD
ECONOMY**

O P I N I O N

By: Prof. Dr. Stefan Angelov Stefanov

Technical University of Sofia

PD 3.7. Administration and management

Scientific specialty: Economics and Management (Intellectual Property)

Subject: dissertation work for awarding the educational and scientific degree "doctor" in the scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production" at UNSS.

Author of the dissertation: Valery Valentinova Kostova

Topic of the dissertation: "Intellectual property in applied arts - identification and market realization “.

Reason for presenting the opinion: participation in the composition of the scientific jury for the defence of the dissertation according to Order No. 2690/13.10.2023 of the Rector of the UNSS.

1. Information about the doctoral student

The doctoral student was trained in a doctoral program at the Department of "Intellectual Property and Technological Transfer", Business Faculty of UNSS in a scientific specialty according to the Order of the Vice-Rector for Research and Development of UNSS No. 742/31.03.2020. The training was carried out in regular/ ~~part-time~~/free form during the period 4.03.2020 – 4.03.2023, with an extended term of the doctoral studies with Order No. 677 for a period of 1 (one) year, starting from 04.03.2023. until 04.03.2024.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The thesis project submitted for my opinion refers to not only current, but also multifaceted, interdisciplinary and complex problems, which the authors of works of applied arts face every day. It is universally recognized that works of art, with their uniqueness, first satisfy the spiritual needs of people. However, transformed into material products of the applied arts, they also successfully satisfy the practical needs of people. The creative activity of the authors of works of applied arts is often associated with significant technological efforts, innovative thinking, and high, often risky, financial investments in the process of the material embodiment of their works.

As the author emphasizes, in this creative process a few objects of intellectual property arise, the legal and factual protection of which would justify the financial costs and encourage the creative activity of the authors. That is why the protection of intellectual property is an important tool not only for guaranteeing the rights of authors, but also for protecting investments and increasing the competitiveness of the creative industries, whose market share and economic contribution to society has seen significant growth in recent years.

The dissertation work, which is in a volume of 168 pages, including 130 information sources and 98 footnotes, as well as 33 figures and 5 tables, represents a well-founded study of the given topic, related to several results having a contributing nature.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The PhD student has comprehensively examined the multiple aspects of applied arts as creative activity and as objects of intellectual property, focusing his research on those related to their classification, the combination of the different forms of protection as objects of intellectual property and their market realization, such as on this basis, a concept and methodology for the formation of a management model for works of applied arts is proposed. This includes the main contributions of the doctoral student, and the results of these studies fully satisfy the goals, tasks and objectives set in the dissertation.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

The author has correctly distinguished scientific from the scientific-applied contributions of the dissertation work. By defining the content and characteristics of the concepts "works of applied arts" and "market realization in works of applied arts" and their connection with objects of intellectual property, the basis for creating an author's classification of types of applied arts and types

of works of applied arts was laid. arts, which also consists of the main scientific contribution.

To the scientific applied contributions, we can safely refer the concept and methodology created by the author for the formation of a management model for the works of applied arts as intellectual property, as well as the model itself for the management of intellectual property in the applied arts.

I fully accept the said contributions.

5. Evaluation of dissertation publications

I believe that the mentioned 4 publications of the author are in harmony with the topic and the scientific specialty and prove the ability of the dissertation to carry out independent scientific research and to propose certain solutions to existing problems before society.

6. Evaluation of the abstract

The abstract, presented in a volume of 39 pages in Bulgarian and English, containing all the necessary rubrics for the presentation of the dissertation work, including the contributions to it, gives a comprehensive idea of the researched topic and fully meets the requirements in the UNSS.

7. Criticisms, recommendations and questions

The critical remarks and recommendations made by me in the internal examination of the dissertation have been fully taken into account, therefore I do not have them here.

8. Conclusion

Bearing in mind the above, as well as the personal qualities of the doctoral student, her teaching activity, her participation in numerous national and international projects and forums, practical experience in the field of intellectual property, I consider that all requirements are met and I propose to the esteemed jury to be awarded the educational and scientific degree "doctor" of Valery Valentinova Kostova in the scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production", professional direction 3.8. "Economics", in UNSS.

30.10.2023 / Sofia

Signature: .....